

ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Akademik Dergi

Cilt 1, Sayı 3, Güz 2004

ULUSLARARASI İLİŞKİLER hakemli bir dergidir.

Dergiye yazı göndermek isteyenler için yazışma adresi:

Uluslararası İlişkiler Dergisi

Atatürk Bulvarı, No: 211/18

Kavaklıdere, 06680 Ankara

Tel. : 0 312 427 30 55

Faks.: 0 312 427 30 66

Web: www.uidergisi.com

makale@uidergisi.com

Abonelik ücreti: 4 sayı için 40 milyon TL

(Abone formu derginin arkasındadır. Fiyata kargo dahildir.)

ULUSLARARASI İLİŞKİLER dergisinde belirtilen görüşler sadece yazarını bağlar.

ULUSLARARASI İLİŞKİLER bir STRADİGMA yayınıdır.

STRADİGMA bir FORSNET kuruluşudur.

Sahibi : *STRADİGMA adına Yüksel Saması*

Editörler : *Mustafa Aydın, Ankara Üniversitesi*
Çağrı Erhan, Ankara Üniversitesi

Genel Koordinatör : *Orhan Samast*

Yardımcı Editör : *Birgül Demirtaş-Coşkun*

İletişim Koordinatörü : *Selda Özçelik*

Yayın Kurulu:

Meliha Altunışık, Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Gökhan Çetinsaya, İstanbul Teknik Üniversitesi
Gencer Özcan, Yıldız Teknik Üniversitesi
Çınar Özen, İzmir Ekonomi Üniversitesi
Enis Tulça, Galatasaray Üniversitesi

Danışma Kurulu:

Gündüz Aktan, Emekli Büyükelçi
Nesrin Algan, Ankara Üniversitesi
Tuğrul Arat, Ankara Üniversitesi
Güliden Ayman, İstanbul Üniversitesi
Recep Boztemur, Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Nur Bilge Criss, Bilkent Üniversitesi
Beril Dedeoğlu, Galatasaray Üniversitesi
Atıla Eralp, Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Haluk Günuşur, İzmir Ekonomi Üniversitesi
Yaşar Hacısalihioğlu, İstanbul Üniversitesi
Yusuf Halaçoğlu, Türk Tarih Kurumu
Ersin Kalaycıoğlu, Sabancı Üniversitesi
Mustafa Kibaroğlu, Bilkent Üniversitesi
Hasan Köni, Yeditepe Üniversitesi
Şule Kut, Bilgi Üniversitesi
Ömer Kürkçüoğlu, Ankara Üniversitesi
Baskın Oran, Ankara Üniversitesi
İlber Ortaylı, Bilkent Üniversitesi
Mehmet Öğütçü, OECD
Hüseyin Pazarcı, Ankara Üniversitesi
Sabri Sayarı, Georgetown Üniversitesi
Norman Stone, Bilkent Üniversitesi
Ercüment Tezcan, Galatasaray Üniversitesi
Nuri Yurdusev, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

Editörden vii

KURAMSAL

İlkçağlardan Günümüze Haklı Savaş Kavramı 1

Fulya A. EREKER

Emperyalizmin Yapısal Teorisi - Kısım 2 37

Johan GALTUNG

Uluslararasılıkta Kaos, Bir Medeniyet Dönüşümü ve İslami (F)aktör:

Türkiye’de MÜSİAD Örneği 67

Şennur ÖZDEMİR

Küreselleşme ve Uluslararası İlişkiler’in Geleceği 101

Gökhan KOÇER

BÖLGESEL - GÜNCEL

ABD’nin Orta Asya Politikaları ve 11 Eylül’ün Etkileri 123

Çağrı ERHAN

OLAY İNCELEMESİ

Uluslararası Adalet Divanı’nın İsrail’in İşgal Altındaki Filistin

Topraklarında İnşa Etmekte Olduğu Duvar Konusundaki Kararı 151

Erdem DENK

KİTAP TANITIMI

Ahmet DAVUTOĞLU, Stratejik Derinlik: Türkiye’nin Uluslararası Konumu .. 175

Elçin AKTOPRAK

M. Hakan YAVUZ, Islamic Political Identity in Turkey 187

Damla ARAS

Uluslararası İlişkiler Bibliyografyası (Haziran-Eylül 2004) 191

INTERNATIONAL RELATIONS
Vol. 1, No. 3, Fall 2004

CONTENTS

Editorial vii

THEORETICAL

Just War Concept from the Early Ages Upto Present 1
Fulya A. EREKER

A Structural Theory of Imperialism - Part II 37
Johan GALTUNG

*Chaos in Internationality, A Civilizational Evolution and Islamic (F)actor:
The Case of MÜSİAD in Turkey* 67
Şennur ÖZDEMİR

Globalization and the Future of International Relations 101
Gökhan KOÇER

REGIONAL – CURRENT AFFAIRS

US Policies toward Central Asia and Effects of the September 11 123
Çağrı ERHAN

CASE ANALYSIS

*Resolution of the International Court of Justice Concerning the Wall
Constructed by Israel in the Occupied Territories* 151
Erdem DENK

BOOK REVIEWS

*Ahmet DAVUTOĞLU, Stratejik Derinlik: Türkiye'nin Uluslararası Konumu
(Strategic Depth: Turkey's International Position)* 175
Elçin AKTOPRAK

M. Hakan YAVUZ, Islamic Political Identity in Turkey 187
Damla ARAS

Bibliography of International Relations (June-September 2004) 191

Editörden

Uluslararası İlişkiler Dergisi'nin Değerli Okurları,

Üçüncü sayımızla sizlere yeniden merhaba demekten mutluluk duyuyoruz. Bu sayımızda da ilginizi çekeceğini düşündüğümüz kuramsal ve bölgesel-güncel makalelerle sizlere uluslararası ilişkilerin farklı alanlarında yeni ufuklar sunmayı amaçlıyoruz.

Bir savaş ne zaman haklı olarak değerlendirilebilir? Devletlerin birbirlerine savaş açmaları haklı gerekçelere dayandırılabilir mi? Özellikle geçtiğimiz yıl ABD'nin Irak'a gerçekleştirdiği müdahale sırasında bu ve benzeri sorular sıkça gündeme gelmişti. Savaşların uluslararası hukuktaki yeri ve felsefi düzlemdeki meşruiyeti yüzyıllardır kafaları meşgul etti. Fulya A. Ereker'in makalesinde "haklı savaş" kavramının üzerine yoğunlaşılrken, hem bu kavramın tarihsel olarak ne gibi aşamalardan geçtiği hem de bugün bilim adamları tarafından nasıl değerlendirildiği incelenmektedir. Makalede ayrıca haklı savaşla ilgili teorik tartışmalarda önemli bir yer tutan *jus ad bellum* ve *jus in bello* terimleri analiz edilerek farklı kuramcılarının bu kavramlara yaklaşımları mercek altına alınmaktadır.

Johan Galtung'un merkez ülkelerinin çevre ülkeleri üzerinde kurduğu emperyalist hakimiyet düzenini analiz ettiği çalışmasının ikinci ve son bölümüne bu sayımızda yer veriyoruz. Dünyanın varlıklılar-yoksullar ve varlıklı uluslar-yoksul uluslar olarak bölünmüş olmasını çıkış noktası olarak alan yazar, çalışmasının bu kısmında emperyalizmin tarih boyunca hangi aşamalardan geçerek sömürgecilikten neo-neo-sömürgecilik konumuna geldiğini ele almakta; bunun yanı sıra "merkez" ve "çevre" kavramlarının farklı tanımlarını okuyucuya sunmaktadır. Yazar ayrıca, sorunun çözümünün sadece varlıklılıdan alıp yoksula vermek olmadığı uyarısını yapmakta ve kalıcı bir çözüm için uluslararası sistemin yapısının değiştirilmesinin zorunlu olduğunu vurgulamaktadır.

Bu sayımızda 20. yüzyılın son on yılına damgasını vuran ve 21. yüzyılda da etkisini sürdürecekmış gibi görünen küreselleşmeye iki farklı açıdan yaklaşan makalelere de yer veriyoruz. Şennur Özdemir, küreselleşme kavramının egemen ülkelerin adeta silahı haline geldiğini vurgulayarak bu kavramı kullanmayı reddetmekte ve onun yerine "kriz" ve "kaos" terimlerini tercih etmektedir. Özdemir'in çalışmasında ilk önce Batı'nın içinden geçmekte olduğu kriz ortamı anlatılmakta, daha sonra da yeni bir uygarlığın ortaya çıkmasında Doğu'nun önemli bir rol oynayacağı projeksiyonu okuyucuya sunulmaktadır. Türkiye'nin bu çerçevede önemli bir rol üstleneceği fikrinin savunulduğu analizde, MÜSİAD örneği ele alınarak bu kurumun konumlanışı Türkiye'nin dönüşümünün bir örneği olarak incelenmektedir.

Küreselleşmeyle ilgili ikinci makale ise uluslararası ilişkilerdeki teorik yaklaşımların küreselleşmeye yönelik açılımları konu edinmektedir. Gökhan Koçer'in makalesinde Uluslararası İlişkiler disiplinindeki kuramsal yaklaşımları önemli ölçüde etkileyen küreselleşmeyle ilgili tartışmalarda bugün varılan nokta anlaşılmaya çalışılmaktadır. Küreselleşmeyi topyekün açıklayacak kapsamlı bir paradigmanın henüz oluşturulmadığı vurgulanan çalışmada, geline nokta globalleşmenin kendisinin ayrı bir uluslararası sistem oluşturmadığı, ancak uluslararası sistemin altyapısını meydana getirmeye yardımcı olacak ögeler barındırdığı kaydedilmektedir.

11 Eylül sonrası ABD'nin geliştirdiği yeni dış politikanın en çok tartışılan yönlerinden biri Washington'un Orta Asya'ya yönelik politikası olmuştur. Çağrı Erhan'ın kaleme aldığı çalışmada bir yandan 11 Eylül saldırılarıyla birlikte ABD'nin bu bölgeye yönelik yaklaşımının geçirdiği değişim ele alınmakta, öte yandan da ABD'nin yeni stratejilerine Rusya'nın ve bölge ülkelerinin nasıl yaklaştığı incelenmektedir. Çalışmada, ABD'de "yeni muhafazakarlar" olarak adlandırılan grubun Orta Asya'nın ABD için ifade ettiği jeostratejik öneme yaptığı atıfların artışına da dikkat çekilmektedir. Çalışmada ayrıca ABD yönetiminin gelecekteki Orta Asya politikasının nasıl şekillenebileceği üzerinde durulmaktadır.

Dergimizin bu sayısından itibaren "Olay İncelemesi" başlığında yeni bir bölüme yer vermeye başlayacağız. Bu bölümde güncel gelişmelerle ilgili çeşitli değerlendirme ve analizleri sizlerin dikkatine sunacağız. Bu kısımda yayınlanacak çalışmaların uzunluğu ve kapsamı, kuramsal ve bölgesel-güncel başlıkları altında yayınlanan makalelerden daha sınırlı olacaktır. "Olay İncelemesi" kısmında yayınlanacak çalışmalar güncel bir olayı belli bir açıdan ele alacaktır.

Bu sayımızda adigeçen bölümde Erdem Denk'in Uluslararası Adalet Divanı'nın İsrail'in işgal altında bulunan Filistin bölgelerinde inşa ettiği duvar konusunda aldığı kararı ve muhtemel etkilerini inceleyen bir çalışmasını bulabilirsiniz. İncelemede kararın ne anlama geldiği ve uluslararası siyasette ne gibi sonuçlar doğurabileceği de ele alınmaktadır.

Kitap tanıtımı bölümünde Elçin Aktoprak, Ahmet Davutoğlu'nun *Stratejik Derinlik* adlı çalışmasını incelerken, Damla Aras da Hakan Yavuz'un *Islamic Political Identity in Turkey* başlıklı eserini irdeliyor.

Dergimizin bibliyografya kısmında da Haziran-Eylül 2004 tarihleri arasında uluslararası ilişkilerle ilgili olarak yayımlanmış makale ve kitapların listesini bulabilirsiniz.

Dördüncü sayımızda sizlerle tekrar buluşabilmek umuduyla.